

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΚΤΟΣ
ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

ANTONY LOEWENSTEIN Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΔΙΚΗΝ

Άντονι Λόουενσταϊν

πίβιστης, ανεξάρτητος δημοσιογράφος, συγγραφέας και ήλογκερ με βάση το Σίδνεϊ, έχει ταξιδέψει στις ποραγμένες περιοχές του πλανήτη για να ακούσει και να ταφέρει την φωνή των θυμάτων του πολέμου, των αποκλεισμένων, εκείνων που θεωρούνται αναλώσιμοι, παράπλευρες απώλειες, σκουπίδια.

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΡΑΜΙΤΙΝΟΣ – ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ANTONY LOEWENSTEIN

Ο Άντονι Λόουενσταϊν γράφει για μερικές από τις σοβαρότερες εφημερίδες στον κόσμο, τον Guardian, τη Haaretz, τη Washington Post, τη Sydney Morning Herald, τον Australian, την Sun-Herald, το Bulletin, το ZNet, το The Big Issue, το Crikey, το CounterPunch, τη newmatilda.com. Το βιβλίο του για την διαμάχη Ισραηλινών και Παλαιστινών, My Israel Question (2006) χαρακτηρίστηκε από τον Ilan Pappe «ως μια από τις καλύτερες αναλύσεις για το σήτημα που δείχνει με τον πιο διαυγή τρόπο γιατί δεν πρέπει να ταυτίζεται κάθε εκδοχή του αντισιωνισμού με τον αντισημιτισμό» και ήταν υποψήφιο το 2007 για το NSW Premier's Literary Award. Το 2012 έγραψε μαζί με τον Ahmed Moesni το βιβλίο After Zionism: One State for Israel and Palestine που περιλαμβάνει κείμενα των Omar Barghouti, John Mearsheimer, Ilan Pappe, Sara Roy και Jonathan Cook. Φέτος, πριν από μόλις δύο μήνες εκδόθηκε ένα ακόμη βιβλίο του με τον τίτλο Profits of Doom που μελετά τις επιπτώσεις των βίαιων ιδιωτικοποιήσεων και του ασύδοτου καπιταλισμού ενώ παράλληλα εργάζεται σε ολοκλήρωση μιας ταινίας τεκμηρίωσης με το ίδιο θέμα. Ας τον ακούσουμε.

Πριν από ένα περίπου μήνα, ο Αμερικανός εργαζόμενος για την Εθνική Υπηρεσία Ασφαλείας των ΗΠΑ, Έντουαρντ Σνόουντεν, έκανε από την Μόσχα μια δηλωση που έκπινε ως εξής: «Γεια σας. Ονομάζομαι Έντι Σνόουντεν. Πριν από λίγες μέρες, είχα οικογένεια, ένα σπίτι στον παράδεισο και τούσα με μεγάλη άνεση. Είχα επίσης τη δυνατότητα να έχω πρόσβαση και να διαβάζω τις επικοινωνίες σας χωρίς δικαιστική απόφαση...» και συνέχισε λέγοντας «Η απόφαση να μιλήσω δημόσια για το πρόγραμμα παρακολούθησης των πολιτών είχε μεγάλο κόστος, αλλά έπρεπε να κάνω το σωστό και δεν το μετανιώνω». Εσείς με τη σειρά σας, γράφετε στον πρόλογο του τελευταίου σας βιβλίου, Profits of Doom (Κέρδος του Χαμού), ότι «στις μέρες μας είναι πολύ λίγοι οι δημοσιογράφοι που απαιτούν διαφάνεια και εξετάζουν τις συνέπειες του καπιταλισμού στις ζωές των ανθρώπων. Οι περισσότεροι βολεύονται σε μια θέση μέσα στο υπάρχον οικονομικό σύστημα αφήνοντας ανεξέταστες τις σκοτεινές περιοχές του». Παρατηρώ μια ομοιότητα ανάμεσα στις παραπάνω προσεγγίσεις. Δύο νέοι άνθρωποι, που τυπικά έχουν όλες τις ικανότητες να ενταχθούν στο υπάρχον σύστημα και να αποκομίσουν τα οφέλη που προσφέρει, κάνουν μια διαφορετική, επιλογή. Πώς αποφασίζει κάποιος να μην παίξει το παιχνίδι των μεγάλων μέσων μαζικής ενημέρωσης; Γιατί δεν ενταχθήκατε σε κάποιο από αυτά;

Θα έλεγα ότι έκανα αυτή την επιλογή πριν από αρκετά χρόνια. Είμαι τώρα 38 χρονών, και εργάζομαι σαν δημοσιογράφος εδώ και δέκα χρόνια. Ζόύσα στη Μελβούρνη, μετακόμισα στο Σίδνεϊ, είχα ήδη ασχοληθεί με τη δημοσιογραφία αλλά επαγγελματικά ξεκίνησα εδώ στο Σίδνεϊ δουλεύοντας για την διαδικτυακή έκδοση της Sydney Morning Herald. Απόκτησα χρήσιμες εμπειρίες τα δύο χρόνια που εργάστηκα για το εκδοτικό συγκρότημα Fairfax και γνώρισα ενδιαφέροντες ανθρώπους, αλλά αντιλήφθηκα ότι το είδος της δημοσιογραφίας που ήθελα να κάνω δεν θα γινόταν αποδεκτό και δεν θα έβρισκε υποστήριξη μέσα σε αυτό το περιβάλλον. Την περίοδο εκείνη κράτησα επικριτική στάση απέναντι στον πόλεμο στο Ιράκ και απέναντι στην πολιτική του Ισραήλ για την Παλαιστίνη και έτσι άρχισα να συναντώ τις πρώτες δυσκολίες. Υπήρχαν πολλά παράπονα στην διεύθυνση της εφημερίδας για τα κείμενα που δημοσίευα. Τότε πήρα την απόφαση να δουλέψω ως ανεξάρτητος δημοσιογράφος. Στην πορεία συνάντησα αρκετούς συναδέλφους στην Αυστραλία και το εξωτερικό που είχαν διαλέξει τον ίδιο δρόμο. Φυσικά δεν είναι εύκολο, δεν έχεις την ασφάλεια που προσφέρει ένας μιούθος, δεν γίνεται να αποκτήσεις ωραίο σπίτι κλπ. Έχοντας βρεθεί τα τελευταία χρόνια σε ευαισθητές

περιοχές του πλανήτη, όπως η Παλαιστίνη, η Αφγανιστάν, η Ιράκ, η Κίνα, η Αϊτή, η Παπούα – Νέα Γουινέα, και κάνοντας το είδος της δημοσιογραφίας που εκτιφύ, όπως της Amy Goodman (Democracy Now) και του Jeremy Scahill στην Αμερική (Nation – σ.ο. ο Jeremy Scahill έχει τιμηθεί με το βραβείο George Polk που έχει θεσμοθετηθεί στην μνήμη του δημοσιογράφου της CBS που δολοφονήθηκε κατά τη διάρκεια του ελλονικού εμφυλίου πολέμου) ή του John Pilger (Daily Mirror, New Statesman) στην Αυστραλία, που θεωρούν ότι τα παραδοσιακά μέσα δεν ανταποκρίνονται πλέον στο ρόλο τους, ανακάλυψα, και αυτός είναι ένας από τους λόγους που έχω πολύ λίγους φίλους ανάμεσα τους, ότι οι περισσότεροι δημοσιογράφοι θέλουν να βρίσκονται κοντά στην εξουσία λειτουργώντας ως ένα είδος προέκτασης της στηρίγματος προς αυτήν. Αυτό που κατά τη γνώμη μου κάνει πλέον ο παραδοσιακός τύπος στις ΗΠΑ, την Βρετανία ή την Αυστραλία, είτε πρόκειται για τους Times, είτε για την Sydney Morning Herald, δεν είναι ερευνητικά δημοσιογραφία, αλλά αναπαραγόντων δελτίων τύπου των διάφορων κέντρων εξουσίας. Δεν ισχυρίζομαι βέβαια ότι όλοι οι δημοσιογράφοι εφημερίδων όπως πχ. η New York Times που είναι ίσως η εφημερίδα με την μεγαλύτερη επροσδοκία σήμερα, κάνουν αυτό το πράγμα. Αλλά σε πάρα πολλά περιόδατα, όπως ο πόλεμος στο Ιράκ, η διαμάχη Ισραηλινών και Παλαιστινών, τα ανθρώπινα δικαιώματα, αποτυχώνουν να σταθούν κρητικά απέναντι στην επικρατούσα άποψη. Αν ο δημοσιογράφος επενδύει τον χρόνο του σε κοινωνικές συναθροίσεις και συνεντεύξεις τύπου, συγχρωτιζόμενος με τους ανθρώπους που παρουσιάζουν την μία όψη των γεγονότων, αργά ή γρήγορα θα ταυτιστεί μαζί τους και θα αναπαραγάγει τις απόψεις τους. Είμαι από εκείνους που θέλουν να κρατούν μια απόσταση από αυτούς που αποκαλούμε «σημαντικούς ανθρώπους». Δεν αγνοώ τον ρόλο που παίζουν οι αποφάσεις τους στις ζωές μας αλλά θέλω να ακουστεί και τη φωνή των ανθρώπων που υφίστανται τις συνέπειες αυτών των αποφάσεων.

ΔΕΝ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΔΠΛΑΔΗ ΣΤΙΣ ΙΣΕΣ ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ;

Όπως ήδη είπα, τα τελευταία χρόνια ταξιδεύω σε περιοχές του πλανήτη που δοκιμάζονται από τον πόλεμο, όπως το Ιράκ και την Αφγανιστάν. Παρατήρησα ότι μέσα από τα παραδοσιακά ΜΜΕ, δεν ακούμε συχεδόν ποτέ την φωνή των ανθρώπων που ζουν εκεί. Τι σκέφτονται για τον κόσμο; Πώς επηρεάζει ο πόλεμος τη ζωή τους; Και ενώ από τη μία, οι εφημερίδες πεθαίνουν με έναν αργό θάνατο, (αν και πιστεύω ότι σε κάποια έκταση θα επιβιώσουν), από την άλλη το διαδίκτυο άλλαξε οριστικά τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε τον τύπο. Τώρα είναι πιο μικρό το ρίσκο από τη θέληση να δημοσιεύσεις κάτι, καθός υπάρχουν πολύ περισσότερες δυνα-

Αφγανιστάν

τόπων. Έτσι αποφάσισα να ακούσω και να μεταφέρω τη φωνή εκείνων που υποφέρουν εξαιτίας των αποφάσεων που παίρνουμε εμείς, ο δυτικός κόσμος. Ο δημοσιογράφος πρέπει επίσης να αναφέρει τα κίνητρα και τις προθέσεις του, που στη δική μου περίπτωση είναι να ακούσει και να κατανοήσει τα θύματα. Δεν πιστεύω ότι μπορεί κάποιος να κρατήσει μια ισορροπία σε αυτές τις περιπτώσεις, να είναι αυτό που λέμε αντικειμενικός. Η αντικειμενικότητα είναι κατά τη γνώμη μου παραμύθι. Μπούρδες! Δυστυχώς ο πολύς κόσμος αγνοεί τις συνέπειες που έχουν οι αποφάσεις που παίρνει μια χούφτα ανθρώπων στο Λονδίνο, την Καμπέρα ή την Ουάσιγκτον για τις ζωές εκατομμυρίων ανθρώπων. Ο κόσμος δεν θα μάθει τι πραγματικά συμβαίνει αν ο δημοσιογράφος εξαντλήσει το ρόλο του σε μια αποκλειστική συνέντευξη κάποιου πολιτικού και άλλες τέτοιες «επιτυχίες». Αυτός νοίκιασε είναι και ο λόγος που η αξιοποίηση των δημοσιογράφων και του τύπου καταγράφει τόσο χαμπλά ποσοστά στις δημοσιοκοπίσεις. Ο λόγος δηλαδή που ο τύπος και τα πλεκτρονικά μέσα σενημέρωσης δεν θεωρούνται αξιόπιστα. Έχουμε και εμείς μεγάλη ευθύνη για αυτό όταν δεν κατανοούμε ότι η φωνή των απλών ανθρώπων, των ανθρώπων που υποφέρουν, είναι τόσο σημαντικό όσο, ας πούμε, του Κέβιν Ραντ ή του Άμπριτ ή οποιουδήποτε βρίσκεται σε υψηλή θέση. Η δουλειά μας πρέπει να είναι να κάνουμε την εξουσία να αισθανθεί άβολα απέναντι στην αλήθεια. Να μην καταπούμε ανεξέταστα αυτά που σερβίρει. Πώς το έλεγε ένας παλιός Γερμανός πολιτικός (σ.ο. ο Ότο φον Μπίσμαρκ); «Ποτέ μην πιστεύεις τίποτε στην πολιτική, μέχρι να διαψευσθεί επίσημα».